

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Mf.I.40.034/2023/4.

A felperes:

felperes neve (címe)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Palakovics Péter ügyvéd (címe)

Az alperes:

alperes neve (székhelye)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Czifra Károly ügyvéd (címe)

A per tárgya:

Munkabér, illetmény és egyéb anyagi juttatások

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szolnoki Törvényszék 15.M.70.063/2022/16.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés sorszáma:

Alperes, 15.M.70.063/2022/17.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 100 000 (százezer) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy a 174 800 (százhetvennégyezer-nyolcszáz) forint másodfokú eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 2019. október 11. napjától állt az alperes alkalmazásában határozatlan idejű munkaviszonyban. Munkakörét képezte az (alperesi cég neve) ügyvezetői feladatainak ellátása.

[2] A munkaszerződés 4. pontja alapján a felperes felett a munkáltatói jogkört az (alperesi cég neve) alapítója, (város 1 neve) Önkormányzata gyakorolta, amelynek képviseletében a polgármester jár el.

[3] A munkaszerződés 7. pontja alapján „a munkavállaló munkavégzésének helye elsősorban a munkáltató székhelye, telephelye, a feladatellátás helye kiterjed (város 1 neve) közigazgatási területére. A munkavállalót a lakhelye és az (alperesi cég neve) székhelye közötti utazási költségei, ezen felül munkaköre ellátásával összefüggésben felmerült költségei és készkiadásai fedezetére havonta mindösszesen bruttó 100 000 forint költségtérítést fizet azzal, hogy a munkavállaló további költségtérítésre nem jogosult.”

[4] A munkaszerződés 10. pontja alapján a munkavállaló munkarendje kötetlen, a munkavállaló a rendkívüli munkaidőben történő munkavégzésért díjazásra nem volt jogosult. Munkaidejének a beosztását, valamint a pihenőidő és a szabadság igénybevételét saját maga állapította meg, a munkáltató gazdasági érdekeinek fokozott szem előtt tartása mellett. A szabadság igénybevételét a munkavállaló köteles volt legalább 15 nappal előre írásban bejelenteni a munkáltatónak.

[5] (Város 1 neve) Önkormányzat Képviselő-testülete 2019. október 11. napján kelt 215/2019 (IX.27.) számú képviselő-testületi határozat 2. pontjában a felperes költségtérítését bruttó 100 000 forint/hó összegben állapította meg.

[6] A felperes az általa vezetett kiküldetési rendelvevények alapján költségtérítésként havi nettó 100 000 forint kiutalásáról rendelkezett, amely összegek után az alperes a járulékokat nem fizette meg.

[7] A felperes részére a munkaviszony fennállása alatt szabadság kiadására nem került sor.

[8] A felperes munkaviszonya az alperesnél 2021. október 31. napján megszűnt. Munkaviszonya megszűnésekor 62 nap ki nem adott szabadsága volt, amelynek ellenértéke 1 358 095 forint.

[9] Az alperes a munkaviszony megszűnésekor a felperes szabadságát nem váltotta meg.

A felperes keresete az alperes viszontkeresete és az ellenkérelmek

[10] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 1 358 095 forint szabadság megváltás, valamint ezen összeg után a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére. Kérte továbbá az alperes perköltségben történő marasztalását, amelynek mértékét a csatolt megbízási szerződés alapján 200.000 forint ügyvédi munkadíj és 40.000 forint tárgyalásonkénti költségtérítésben jelölt meg azzal, hogy a jogi képviselője áfa-körbe nem tartozik.

[11] Az érvényesíteni kívánt jogként a jogalap megjelölés útján hivatkozott a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 125. §-ára.

[12] Előadta, a munkaviszony megszűnésekor az alperes 62 nap ki nem adott szabadságát nem váltotta meg. Kilépő papírján számfejtett 2021 évre járó 547 619 forint szabadság megváltás részére nem került megfizetésre, kereseti követelése ezen túlmenően a 2019 évtől, a munkaviszony létesítésétől további 810 476 forint szabadság megváltást tartalmaz.

[13] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására, a felperes perköltségben történő marasztalására irányult.

[14] Nem vitatta, hogy a munkaviszony fennállásának időtartama alatt a felperest 62 nap szabadság illette meg, mint ahogy azt sem, hogy ezen szabadság megváltás 1 358 095 forintos ellenértéke a munkaviszony megszűnésekor a felperes részére nem került megfizetésre.

[15] Védekezése szerint a felperesnek, mint vezető állású munkavállalónak saját magának kellett a szabadság igénybevételéről gondoskodnia és erről az Mt. 96. § (3) bekezdés a) és b) pontjainak rendelkezése szerint megfelelő szabadság nyilvántartást vezetnie. Ennek elmulasztásával a felperes álláspontja szerint az Mt. 7. § (1) bekezdés szerinti joggal való visszaélést valósított meg, megsértve az Mt. 6. § (1) bekezdés szerinti általában elvárható magatartás és a 6. § (2) bekezdés szerinti jóhiszeműség és tisztesség követelményét.

Előadta, hogy a felperes a munkáltató székhelyén hetente többnyire csupán egy alkalommal jelent meg, így ezen időtartamokon kívül álláspontja szerint be nem jelentett szabadságát töltötte, előzetesen engedélyeztetés nélküli szabadságot vett igénybe, így a kereseti kérelmében előterjesztett igénye az őt megillető szabadság mértékét is túllépi.

[16] Viszontkeresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze a felperest 826 694 forint költségtérítés különbözet és ezen összeg után 2021. november 1. napjától a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére.

[17] Viszontkeresete jogalapja körében elsődlegesen hivatkozott a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:579. § (1) bekezdés és Mt. 6. §, másodlagosan az Mt. 179. § (1) és (3) bekezdés rendelkezéseire.

[18] Előadta, hogy a felperes részére a képviselő-testületi határozatban és a munkaszerződésben megállapított költségtérítés bruttó 100 000 forint összegben került meghatározásra, amelyből a felperest megillető nettó összeg 66 500 forint lett volna. Ezzel szemben a felperes a munkaviszony fennállása alatt saját részére költségtérítés címén havi nettó 100 000 forintot utalt ki, amely így mindösszesen 826 694 forint túlfizetést eredményezett.

[19] Vitatta továbbá, hogy a költségtérítés elszámolásához vezetett kiküldetési rendelvénnyel megfelel a vonatkozó előírásoknak, tekintettel arra, hogy azt a felperes maga írta alá, mint ellenőrző, igazoló fél, ezen túlmenően a kiküldetési rendelvényeken sok helyen számelírás, számítási hiba miatt eltérések tapasztalhatók.

[20] A felperesnek a munkaszerződés alapján járó 100 000 forint költségtérítés bérjellegű kifizetés volt, egy átalányköltség, így a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Szja tv.) rendelkezései nem alkalmazhatóak, azok egyébként sem keverendők össze a munkába járással kapcsolatos utazási költségtérítésről szóló 39/2010. (II. 26.) Korm. rendelettel (a továbbiakban: Korm. rendelet).

[21] Mindezek alapján a felperes az alperes rovására jutott vagyoni előnyhöz, amely vagyonegylestől vagy az így okozott kárt kívánja a viszontkereset útján érvényesíteni.

[22] A felperes ellenkérelme az alperes viszontkeresetének elutasítására, az alperes perköltségben történő marasztalására irányult, a csatolt megbízási szerződés szerint.

[23] Hivatkozott arra, hogy Szja tv. 3. § 16. pontja rendezi a költségtérítés fogalmát, amelyet az Szja. törvény 3. § 83. pontja szerinti kiküldetési rendelvényen lehet elszámolni. Az Szja. tv. 7. § (1) bekezdés r) pontja alapján a költségtérítés mértéke nem haladja meg a jogszabályban meghatározott, igazolás nélkül elszámolható mértéket, így az bevételnek sem minősül.

[24] Előadta továbbá, hogy a munkába járással kapcsolatos utazási költségtérítést nem vett igénybe. A felperes, mint ügyvezető az alperes által tervezett beruházás, a városi fürdő korszerűsítésének megszervezése és koordinálása során vállalkozókkal és hatóságokkal tárgyalt, több esetben (város 2)-n, (város 3)-n, (város 4)-en és egyéb (város 1)-től távolabbi településeken volt fellelhető, amelyek munkaköréhez kapcsolódó üzletei útnak, vagy kiküldetésnek minősültek. Előadta továbbá, hogy az alperes viszontkeresetében annak

ellenére hivatkozik bérjellegű jövedelemre, hogy az azután járó személyi jövedelemadó és társadalombiztosítási járulékokat bevallotta és megfizette volna.

[25] Védekezése szerint az alperes könyvelésében számos probléma akadt, amelynek következtében azt könyvvizsgáló és revizor ellenőrzése mellett rendbe kellett tenni, ennek során a felperes részére kiküldetési rendelvényeken teljesített költségtérítés kifizetések jóváhagyásra kerültek, nem merült fel, hogy azok jogalap nélkül kerültek volna kifizetésre. Mindezekre tekintettel az alperes viszontkeresete megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság ítélete és indokolása

[26] Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1 358 095 forintot szabadság megváltás jogcímén és ezen összeg után 2021. november 1. napjától kezdődően a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát. Az alperes viszontkeresetét elutasította. Megállapította, hogy 131 100 forint eljárási illeték az állam terhén marad. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 320 000 forint perköltséget.

[27] A lefolytatott bizonyítási eljárás, különösen a tanúvallomás alapján megállapította, hogy a felperes felett a munkáltatói jogokat (tanú neve) (város 1 neve) polgármestere gyakorolta azzal, hogy a felperes a munkavégzésében szabad kezet kapott és amennyiben szabadságot kért volna, azt neki kellett volna engedélyeznie, azonban a felperes szabadságot nem kért.

[28] Kifejtette továbbá, hogy a munkaszerződés kizárólag a szabadság kivételének feltételeit rögzítette azzal, hogy annak időpontját a felperes maga határozza meg. Ezen rendelkezés azonban nem mentesíti a munkáltatói jogkör gyakorlóját a szabadság kiadására irányuló kötelezettsége alól. Tekintettel arra, hogy a munkáltató képviselőjében eljáró (tanú neve) polgármester a felperes részére szabadság kiadásáról nem rendelkezett, így az Mt. 125. §-a alapján a munkaviszony megszűnésekor meg kellett váltania a ki nem adott szabadságot. A szabadság megváltása jogszabályi kötelezettségen alapult, így az alperes Mt. 7. § (1) bekezdés és 6. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezések megsértésére történő hivatkozása megalapozatlan.

[29] Kifejtette továbbá, hogy az alperesnek a perben nem sikerült bizonyítania azt, hogy a felperes a munkaviszony fennállása alatt a munkahelyétől távol lévő időben szabadságát töltötte, így ezen védekezése alapján sem mentesülhet a fizetési kötelezettség alól.

[30] A viszontkereset tárgyában az Mt. 179. § (1) bekezdés, valamint a 177. § alapján alkalmazandó Ptk. 6:522. § (2) bekezdésének rendelkezései alapján vizsgálta a kártérítési felelősség fennálltát.

[31] Az eljárás során csatolásra került felperesi bérkartonok alapján megállapította, hogy az alperes kizárólag a felperes munkabére után fizetett járulékokat és hozzájárulásokat. Nem igazolta továbbá, hogy a 100 000 forint költségtérítés után járulékfizetési kötelezettség terhelte és ezen kötelezettségének eleget tett, azaz a kár ténylegesen bekövetkezett volna.

[32] Hivatkozott továbbá arra is, hogy amennyiben a felperes vonatkozásában bruttó 100 000 forint összegű költségtérítés került volna kifizetésre, ezen összeg után személyi jövedelemadót, és a társadalombiztosítási járulékot az alperesnek kellett volna megfizetnie az illetékes hatóságnak, így a felperes részére kifizetett többlet költségtérítés nem az alperes káraként, hanem a felperes többlet jövedelmeként jelentkezik, amelyre az Mt. 179. §-ában foglalt igényt nem alapíthat.

[33] Az Szja tv. 3. § 83. pontja alapján rögzítette, hogy a kiküldetési rendelvények az azokon történt javítás okán nem rekesztendő ki a bizonyítékok köréből. Ha a nyomtatvány tartalma a törvényben meghatározott részletezettségnek megfelel, a költségtérítési kifizetését az adóalap

megállapításánál figyelmen kívül lehet hagyni. A rendelkezésre álló és becsatolt kiküldetési rendelvevények a törvényi feltételeknek megfelelnek, amennyiben azok tartalmával az alperes nem ért egyet, úgy azt önrevízió keretében kellett volna cáfolnia, ezek elmaradásáig a kiküldetési rendelvevények hiteles bizonylatoknak tekintendők.

Rámutatott, hogy az Szja. törvény 7. § (1) bekezdés r) pontja alapján a kiküldetési rendelvevényeken kifizetett költségtérítést az adóalap számításakor nem kell figyelembe venni. Utalt továbbá arra is, hogy az Szja. tv. 3. számú melléklet II/6. pontja szerint, ha a kiküldő csak a NAV norma szerinti üzemanyag-fogyasztást, valamint az amortizációs költséget téríti meg a kiküldött számára és megfelelő bizonylattal elszámol, akkor nem keletkezik adófizetési kötelezettség. Ebből következően a kiküldetési rendelvevényeken szereplő összegeket nem bruttó, hanem nettó összegben kell megállapítania.

[34] Az Mt. 27. § (1) bekezdése alapján arra a megállapításra jutott, hogy a munkaszerződés 7. pontja, amely a költségtérítés összegét bruttó összegben állapította meg, az Szja tv. már hivatkozott rendelkezéseibe ütközik, ezért az Mt. 27. § (3) bekezdése alapján a munkaszerződés ezen része érvénytelen, amelyre tekintettel az Mt. 29. § (3) bekezdés alapján a munkaviszonyra vonatkozó általános szabályt kell alkalmazni. Az Mt. 29. § (1) bekezdése alapján úgy kell tekinteni, mintha az érvénytelen megállapodás alapján létrejött jogviszonyból származó jogok és kötelezettségek érvényes megállapodásból keletkeznének, ezért a felperes a költségtérítésre jogosult.

[35] Kitért továbbá arra is, hogy a Ptk. jogalap nélküli gazdagodás szabályait az Mt. kifejezett rendelkezésének hiányában jogalapi hivatkozásként nem lehet figyelembe venni.

[36] A perköltség mértékéről a pernyertesség-pervesztesség arányában rendelkezett.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[37] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatása és a felperes keresetének elutasítása, valamint a felperes viszontkereseti kérelem szerinti marasztalása, továbbá a felperes első- és másodfokú eljárásban felmerült perköltségének megfizetése érdekében.

[38] Az ítéltáblától gyakorolni kért felülbírálati jogkört nem jelölt meg.

[39] Elsődleges fellebbezési hivatkozása szerint az elsőfokú bíróság ítéletének tényállása részben hiányos, mérlegelése részben téves és okszerűtlen, jogi következtetései helytelenek. Indítványozta az elsőfokú bíróság ítélete indokolás [3] bekezdés 2. mondatának módosítását, [3] bekezdés utolsó mondatának törlését, [6] bekezdés és [7] bekezdés kiegészítését, amelyet követően az ítélet már érdemben felülbírálati válik.

[40] A kereseti kérelem megalapozatlansága körében, a szabadság kiadása kapcsán kifejtette, hogy a munkaszerződés 10. pontja az Mt. 122. § (1) bekezdésétől a felperes javára történő eltérést tartalmaz, amellyel a szabadság kiadásának jogát a felperes, mint ügyvezető diszkrecionális jogává tette. Ennek elmaradásával a felperes megsértette az Mt. 122. § (5) bekezdését, amely felróható magatartására hivatkozik a perben előnyök szerzése érdekében, amely az Mt. 6. § (1) bekezdése alapján kizárt.

[41] Megismételte az elsőfokú eljárás során tett hivatkozásait a szabadság nyilvántartás vezetési kötelezettsége, valamint a felperes munkahelyen történő munkavégzése körében, amely alapján fenntartotta, hogy a heti többnyire csupán 1 alkalmon kívül a felperes be nem jelentett szabadságát töltötte, amelyet a kiküldetési rendelvevények is alátámasztanak. A perben tanúként kihallgatott (tanú neve) polgármester igazolta, hogy felperes soha nem jelezte, hogy home officeban dolgozik, az alperes gazdasági tevékenysége pedig nem indokolja a székhelyen, telephelyen kívül történő munkavégzést, annak egyéb indokát sem látta

megalapozottnak. Álláspontja szerint a kiküldetési rendelvevények alapján a munkaviszony egészen végig vonuló tendencia, hogy felperes mindösszesen havi 5 napon végzett munkát a munkáltató székhelyén, egyéb időpontokban munkavégzése nem igazolt. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az Mt. 125. §-át nem alkalmazhatta volna, mert annak alkalmazását az Mt. 6. § (1) bekezdése kifejezetten kizárja. Azzal pedig, hogy a felperes, aki magának adta ki a szabadságot, megsértette az Mt. 122. §-át, egyben az Mt. 7. §-a szerinti joggal való visszaélést is megvalósított. Az elsőfokú bíróság indokolatlanul mulasztotta el az Mt. 6. § és 7. § rendelkezéseinek alkalmazását.

[42] Iratellenesnek minősítette az ítélet indokolása [12] bekezdésének azon megállapítását, hogy az alperes nem vitatta a ki nem vett szabadságok számát és ebből következően a keresetösszegezését, hiszen ellenkérelmében már hivatkozott arra, hogy azon napokon, amelyeken a kiküldetési rendelvevény utazást nem tartalmazott, a felperes szabadságát töltötte.

[43] Álláspontja szerint a törvényszék ítéletének indokolásában nem oldotta fel a munkaszerződés 10. pontja, valamint (tanú neve) tanúvallomása közötti ellentmondást, ezért az ítélet [16] bekezdésének megállapítása téves jogi indokolást tartalmaz. (Tanú neve) semmilyen értelemben nem gyakorolhatott vezető tisztségviselői jogokat az alperes vonatkozásában, nem volt jogosult az alperes képviselőjére és az alperesi jognyilatkozatok megtételére sem. Nem véletlen a munkaszerződés azon rendelkezése, amely szerint a felperes csupán tájékoztatni volt köteles a polgármestert, de nem volt köteles az engedélyeztetésre.

[44] A viszontkereseti kérelem elutasítása körében kifejtette, hogy a munkaszerződés 7. pontja alapján a felperes költségterítését átalányban állapították meg. A törvényszék nem vette figyelembe azt, hogy a kiküldetési rendelvevényeken munkába járási költséget nem lehet elszámolni, az csak a hivatali és üzleti utazások elszámolására szolgál. Hivatkozott a Korm. rendelet 2. § a) pontja és 3. § rendelkezéseire, amely jogszabályhely (3) bekezdés a) pontja értelmében a munkába járás maximális költségterítési összege havonta 30 000 forint lehet.

[45] Vitatta az elsőfokú bíróság ítéletének azon megállapítását, miszerint a munkaszerződés részben érvénytelen, nincs olyan szabály, hogy a felek valamely költségterítésről csak egyféleképpen állapodhatnak meg. Hivatkozott arra, hogy a feleknek lehetőségük van a munkába járás költségterítése kapcsán a Korm. rendelet szabályaitól eltérően megállapodni, abban az esetben azonban, ha ennek összege magasabb a jogszabályban meghatározottnál, akkor nem lehet figyelembe venni az SZJA mentességet.

Az Mt. 27. §-ához fűzött Kommentárra hivatkozással rámutatott, hogy az Szja. tv. nem valamilyen kötelezettséget, illetőleg tilalmat, eltérést nem engedő módon fogalmaz meg, csupán a határok túllépése esetén személyi jövedelemadó fizetési kötelezettséget ír elő.

[46] Vitatta az ítélet [32] bekezdésének azon megállapítását, miszerint a per eldöntése szempontjából jelentősége lenne annak, hogy az alperes eleget tett-e az adófizetési kötelezettségének, mert a felperes a viszontkeresettel követelt összeget jogalap nélkül vette el az alperestől. Ebben a körben az elsőfokú bíróság nem értékelte azt a körülményt, hogy a felperes, mint ügyvezető engedélyezte a költségterítések kifizetését.

[47] Vitatta az ítélet [34]-[37] bekezdéseiben foglalt jogszabályi rendelkezéseknek jelen perben való jelentőségét, tekintettel arra, hogy semmi nem tiltja, hogy a felek a költségterítés elszámolásának módjában szabadon állapodjanak meg.

[48] Vitatta az ítélet indokolásának [40] bekezdését, mivel a kifizetett összegek és a benyújtott kiküldetési rendelvevények összegezésük nem azonosak. Álláspontja szerint egyáltalán nem lehetett volna kifizetéseket elszámolni, mert a felperes nem vett részt hivatali, üzleti úton, hanem a munkába járási költségeinek elszámolását végezte a kiküldetési rendelvevényeken. A felperes vitatása ellenére nem nyert igazolást az, hogy (város 5)-(város 1), (város 1)-(város 5) vonatkozásában nem munkába járási költségterítésről lenne szó. Előadta

továbbá, hogy amennyiben munkába járási költségtérítésről lenne szó, akkor a felperes a viszontkereseti követelésben megjelölt összeget jelentősen meghaladó tartozása állna fenn az alperes felé.

[49] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására, az alperes másodfokú eljárás költségében történő marasztalására irányult, amelynek mértékét vonatkozó IM rendelet 3. §-a alapján kérte megállapítani azzal, hogy áfa-körbe nem tartozik.

[50] Az alperes ítéleti tényállás kiegészítése iránti kérelme vonatkozásában rámutatott, hogy a fellebbezés nem felel meg a Pp. 371. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt követelménynek, mivel nem határozott abban, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet kifogásolt rendelkezését, vagy részét mennyiben és milyen okból változtassa meg, vagy helyezze hatályon kívül. E körben a fellebbezés, sem indokolást, sem ténybeli és jogi érvelést nem tartalmaz.

[51] A fellebbezés érdemét illetően rámutatott, hogy a munkaszerződés a munkáltatói jogkör gyakorlására jogosult személyként (tanú neve) polgármestert határozza meg, ebből kifolyólag a munkáltatói jogok gyakorlásából eredő egyes feladatok elmaradásáért a felperes felelőssége nem állapítható meg. Az Mt. 20. § (1) bekezdésére történő hivatkozása alapján rámutatott, hogy a munkáltató képviselőjében jognyilatkozat tételére a munkáltatói jogkör gyakorlója jogosult, aki jogi értelemben így képviselőnek minősül. Amennyiben a munkáltatói jogkör gyakorlója szerint az ügyvezető nem az alperes érdekének megfelelően járt el, az Mt. 6. § (1) bekezdés és 8. §-ának rendelkezése alapján ezt jeleznie kellett volna a felperesnek. Ebben a körben hivatkozott (tanú neve) tanúvallomásában tett nyilatkozatára is, amely szerint a felperes felett az ellenőrzési jogot is ő gyakorolta.

[52] A munkaszerződés 10. pontjában foglalt rendelkezés értelmezése körében osztotta az elsőfokú bíróság ítéletének [14] bekezdésében foglalt megállapításokat, amelyet álláspontja szerint a tanú vallomása megfelelően alátámaszt.

Rámutatott, hogy az alperesi állítással ellentétben az Mt. 122. § (1) bekezdésétől eltérően a munkaszerződés kizárólag a szabadság igénybevételének idejét tekintve adott jogosultságot a felperesnek, míg a munkáltatói jog gyakorlója által történő jóváhagyás tekintetében nem. Erre tekintettel a felperes részéről jogszabálysértés, joggal való visszaélés, vagy felróható magatartás nem állapítható meg.

[53] Vitatta az alperes azon állítását is, miszerint a felperes azokon a napokon, amikor nem tartózkodott az alperes székhelyén ténylegesen, szabadságát töltötte, ez alapján a szabadság kerete néhány hónapon belül kimerült volna, amelyet az ellenőrzést ellátó személynek jeleznie kellett volna. Rámutatott továbbá, hogy az alperes nem tudott eleget tenni azon bizonyítási kötelezettségének sem, miszerint a felperes az általa megjelölt 62 nap szabadságra azért nem jogosult, mert már ténylegesen igénybe vette azt.

Vitatta, hogy az alperes gazdasági tevékenysége nem indokolta a székhelyen, telephelyen kívüli munkavégzést, különös tekintettel a perbeli időszakban zajló beruházásokra. Ebben a körben ismételten hivatkozott (tanú neve) tanú vallomásában elhangzottakra, miszerint tisztában volt azzal, hogy utaznia kellett a projektek elvégzése érdekében.

A bizonyítási érdek téves kiosztás tekintetében utalt az Mt. 7. § (3) bekezdés a) pontjában foglaltakra, miszerint joggal való visszaélés tilalmának megsértésére alapított munkajogi igény érvényesítése esetén az igény érvényesítője bizonyítja a tilalom megsértésének alapjául szolgáló tény, körülmény és hátrányt.

Vitatta továbbá, hogy az alperes ne fogadta volna el a 62 nap szabadság mértékét és annak megváltási összegét. Rámutatott továbbá arra, hogy a felperes nem volt jogosult saját szabadságának kiadására, így nem követhetett el joggal való visszaélést és felróható magatartást sem.

[54] A vizontkereset körében cáfolta, hogy a felek költségátalányban állapodtak volna meg, ebben az esetben indokolatlan lett volna a kiküldetési rendelvevények alkalmazása. Az abban foglaltak alapján igazolható, hogy a felperes több alkalommal vett részt hivatali, üzleti úton az alperes székhelyétől, telephelyétől eltérő helyiségben végzett munkát, amely alapján az üzleti, hivatali utazások elszámolására is jogosult volt. A felperes a kiküldetési rendelvevényeket a jogszabályoknak megfelelően állapította meg, a vonatkozó SZJA szabályoknak megfelelően került sor azok kitöltésére. A rendelvevények átvizsgálása során a költségterítés kifizetések jóváhagyásra kerültek, azzal szemben nem merült fel, hogy a felperes részére jogalap nélkül kerültek volna ezek az összegek kifizetésre. Mindezek körében osztotta az elsőfokú bíróság azon megállapítását, miszerint a felperes üzleti, hivatali utazásai a jogszabályoknak megfelelően kiküldetési rendelvevényen történt elszámolása nem sérti a munkaszerződés 7. pontjának rendelkezéseit, amelynek esetleges érvénytelensége nem ezt a kérdést hivatott rendezni.

[55] Rámutatott továbbá arra, hogy a jogalap nélküli gazdagodás szabályai a munkaügyi perekben nem alkalmazhatóak.

Az ítéltábla döntése

[56] Az alperes fellebbezése alaptalan.

[57] A Pp. 370. §-a szabályozza a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének korlátait. E rendelkezés (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét – a (2)-(4) bekezdésben foglalt eltéréssel – az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolhatja. Ilyen korlátnak minősülnek a 371. § (1) bekezdés a-d) pontjában megjelölt tartalmi követelmények körében előadottak. Ez azt jelenti, hogy a 371. § (1) bekezdésében foglaltak miatt korlátnak minősül – egyebek mellett – hogy a fellebbező milyen konkrét döntést kér a másodfokú bíróságtól atekintetben, hogy az mennyiben változtassa meg, vagy helyezze hatályon kívül az elsőfokú ítélet kifogásolt rendelkezését vagy részét és ezt milyen okból tegye, továbbá, hogy a fellebbező milyen anyagi, illetve eljárási jogszabálysértést jelöl meg fellebbezése alapjául. Azzal tehát, hogy a fellebbező milyen határozott kérelmet és milyen indokkal ad elő, egyúttal kijelöli a másodfokú bíróságtól kért felülbírálat tárgyát és körét. Emellett lényeges korlátot jelent az is, hogy a Pp. 369. §-a meghatározza, a felülbírálati jogkör milyen keretek között gyakorolható.

[58] Ezen korlátokra figyelemmel az ítéltáblának elsődleges azt kellett vizsgálnia, hogy az elsőfokú bíróság a releváns tényekre vonatkozóan a bizonyítékokat okszerűen értékelte-e, ennek megfelelően helyesen állapította-e meg a tényállást.

[59] A Pp. 369. § (3) bekezdés a) és b) pontja alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított tényállást az anyagi jogi felülbírálat során akkor érintheti, ha a bizonyítás eredményét okszerűtlennek minősíti, vagy ha a fél által az első- vagy másodfokú eljárásban hivatkozott tény megállapítására bizonyítást folytat le, és annak alapján a tényállást módosítja, vagy kiegészíti. A mérlegelés akkor okszerűtlen, ha az ítéletben rögzített tényállás irratellenes, illetőleg ha az elsőfokú bíróság az adott bizonyítékok alapján nem juthatott volna az általa elfogadott következtetésre, vagyis a tényállás megállapítása során logikai hibát vétett. Abban az esetben azonban, ha a beszerzett bizonyítékok értékelésének eredményeként, a logika szabályai szerint lehetséges volt, vagyis nem volt kizárt az adott tényállás megállapítása, a másodfokú bíróság azt akkor sem bírálhatja felül, ha maga egyébként a bizonyítékok mérlegelése alapján más következtetésre jutott volna. Ez ugyanis a bizonyítékok másodfokú eljárásban történő felülmérlegelésének tilalmába ütközne. Nem elégséges azonban az okszerűtlen mérlegelésre általánosságban hivatkozni, konkrétan meg kell jelölni, hogy a

bíróság milyen bizonyítékból vont le okszerűtlen következtetést, illetve milyen bizonyítási hiányosságok miatt nem tekinthető az ítélet megalapozottnak.

[60] Az alperes fellebbezése nem felel meg a fenti követelményeknek, hiszen nem jelölte meg azt, hogy a tényállás kiegészítését, vagy módosítását mire alapozza, azok egyébként a perben rendelkezésre álló adatokkal is részben ellentétesek, részben pedig azokból nem vonható le az a következtetés, amire az alperes fellebbezésében hivatkozott.

[61] Az ítéletábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a perben jelentős tényeket a felek tényállításainak, perben tett előadásainak, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján okszerűen állapította meg [Pp. 269. § (1) bekezdés], így a tényállás megváltoztatásának, vagy a másodfokú eljárásban további bizonyítás lefolytatásának nem volt helye.

[62] Megjegyzi az ítéletábla, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján az alperes a munkaviszony megszűnésekor 62 nap ki nem adott szabadsággal nem tudott elszámolni, annak értékét maga is elismerte, a felek között nem vitatottan létrejött munkaszerződésre tekintettel a per eldöntése szempontjából a képviselő-testületi határozat nem bír jelentőséggel, mint ahogy a kiküldetési rendelvevények tartalma sem a későbbiekben kifejtett indokolás okán.

[63] A kereseti kérelem kapcsán előterjesztett fellebbezés körében az ítéletáblának elsődlegesen abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy kinek a joga és egyben kötelessége volt a felperes szabadságának kiadása.

[64] Az Mt. 122. § (1) bekezdés értelmében a szabadságot – a munkavállaló előzetes meghallgatása után – a munkáltató adja ki, míg az Mt. 20. § (1) bekezdés alapján a munkáltató képviselőjében jognyilatkozat tételére a munkáltatói jogkör gyakorlója jogosult, aki a munkaszerződés 4. pontja alapján (város 1 neve) polgármestere.

[65] A felperes, mint vezető állású munkavállaló vonatkozásában a szabadság kiadás körében a munkaszerződés 10. pontja tartalmaz rendelkezést, amely szerint a felperes munkaidejének a beosztását, valamint a pihenőidő és szabadság igénybevételét saját maga állapítja meg a Munkáltató gazdasági érdekeinek fokozott szem előtt tartása mellett. A szabadság igénybevételét a Munkavállaló köteles legalább tizenöt nappal előre írásban bejelenteni a Munkáltatónak.

Az Mt. 31. § alapján alkalmazandó Ptk. 6:8. § (1) bekezdés értelmében a jognyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a címzettnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett. Ezen értelmezés keretében pedig csak annyiban vonható le eltérés a munkavállaló javára, hogy az általános szabályokhoz képest a felperes nemcsak évi hét nap, hanem teljes szabadsága időtartamát kellett az általa meghatározott időpontban kiadni. Ennek egyetlen korlátja az alperes gazdasági érdekei képezhettek. Ezt támasztotta alá a munkáltatói jogkört gyakorló tanú vallomása is, hiszen maga is úgy nyilatkozott, hogy a szabadság kiadását neki kellett volna engedélyezni, amire a munkaviszony fennállása alatt nem került sor, mindezek alapján nincs ellentmondás a szerződés rendelkezése és a tanú vallomása között.

[66] Helytállóan foglalt állást tehát az elsőfokú bíróság tekintetben, hogy nem a felperes, hanem a munkáltatói jogkör gyakorlójának joga és kötelezettsége volt szabadság kiadása, amely szabadság kiadási jogával a munkáltatói jogkör gyakorlója a felperes vonatkozásában a munkaviszony fennállása alatt nem élt, ennek hiányában az Mt. 125. § rendelkezései alapján a munkaviszony megszűnésekor a ki nem adott szabadsággal el kell számolni.

[67] Az alperes csak állította, azonban bizonyítani nem tudta, hogy azokon a napokon amikor a kiküldetési rendelvevények alapján nem volt bent a munkahelyén a felperes, a szabadságát töltötte. Ezt az alperes perbeli védekezésén kívül semmivel nem támasztotta alá, különös

tekintettel arra, hogy a munkaszerződés 10. pontja alapján a munkavállaló munkarendje kötetlen volt, a felperes gyakorlatával a munkáltatói jogkör gyakorlója tisztában volt, azt a jogviszony fennállása alatt egyszer sem sérelmezte.

[68] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást a felperes kereseti kérelme tárgyában.

[69] A viszontkereset tárgyában előterjesztett alperesi fellebbezés annyiban alapos, hogy a munkaszerződés 7. pontjának rendelkezése, miszerint az alperes bruttó 100 000 forint összegű költségterítésre jogosult a munkaviszonyra vonatkozó szabályba ütközés okán nem minősül érvénytelennek.

[70] Lényeges rögzíteni, hogy az Mt. 27. § (1) bekezdés szerinti semmisség a munkaviszonyra vonatkozó szabályba ütközés csak kogens normáknál értelmezhető, vagyis az érvénytelenség megállapításához az szükséges, hogy a jogszabály valamilyen kötelezést vagy tilalmat, eltérést nem engedő módon fogalmazzon meg. Az elsőfokú bíróság ítéletében hivatkozott Sza tv. felhívott jogszabályhelyei ilyen rendelkezést azonban nem tartalmaznak, mint ahogy arra az alperes is helyesen hivatkozott a felek akár költségátalányban is megállapodhattak. A szerződés rendelkezései alapján a költségterítés nemcsak utazási költségei, de egyéb a munkakör ellátásával összefüggésben felmerült költségei és készkiadásai fedezetére is szolgálhat. Önmagában az a körülmény, hogy a kiküldetési rendkívényen elszámolt költségterítés adó- és járulékmentes, azaz nettó összegben kerül kifizetésre, nem alapozza meg a munkaszerződés 7. pontjának érvénytelenségét.

[71] Mindezek alapján az ítéltábla mellőzi az elsőfokú bíróság indokolásából a munkaszerződés részleges érvénytelenségére vonatkozó megállapítást.

[72] Ezt meghaladóan azonban alaptalan az alperes fellebbezési hivatkozása a viszontkereseti kérelem tárgyában az alábbiak miatt:

[73] Az alperes viszontkereseti kérelmét elsődlegesen jogalap nélküli gazdagodás, másodlagosan kártérítés jogcímén terjesztette elő.

Az elsődleges jogalap körében az ítéltábla osztja az elsőfokú bíróság álláspontját, amely szerint a munkajogban a polgári jogi szabályok általában akkor alkalmazandók, amikor azt az Mt. kifejezetten biztosítja.

A jogalap nélküli gazdagodás Ptk. 6:579. § szerinti szabályainak alkalmazásáról azonban az Mt. nem rendelkezik, így annak rendelkezései sem alkalmazhatóak. Megjegyzi az ítéltábla, hogy a jogalap nélküli gazdagodás szabályainak alkalmazása szubszidiárius (kiegészítő, kisegítő) jellegű, azaz a jogalap nélküli gazdagodás szabályainak alkalmazására akkor kerülhet sor, ha a jogvita a felek jogviszonyára irányadó speciális szabályok alapján nem bírálható el. A jogalap nélküli gazdagodásra alapított követelés csak akkor tekinthető alaposnak, ha a jogosult más jogcímen a kötelezettel szemben igényét nem érvényesítheti (BH2010. 39.), ez alapján helyesen ez csak a másodlagos jogalapi hivatkozás lehetett volna. Mindezek alapján a jogalap nélküli gazdagodásra alapított viszontkereseti kérelem nem lehet megalapozott.

[74] Az alperes viszontkereseti kérelmét másodlagosan az Mt. 179. § (1) bekezdés szerinti ún. vétkességi felelősségen alapuló kártérítés jogcímén terjesztette elő. Az Mt. 179. § (1) bekezdés alapján a munkavállaló a munkaviszonyból származó kötelezettségének megszegésével okozott kárt köteles megtéríteni, ha nem úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható. A (2) bekezdés értelmében a munkavállalói vétkességi felelősség jogalapjának fennállását – a munkavállaló jogellenes és vétkes magatartását, a kárt és az okozati összefüggést – a károsult munkáltató köteles bizonyítani. Ahhoz, hogy a felperes kártérítési felelőssége megállapítható legyen, a kártérítés konjunktív feltételeinek a fennálltát az alperesnek kell bizonyítania. Az Mt. 179. § (5) bekezdése alapján a munkavállaló által

okozott kár megtérítésére az Mt. 177. § értelmében egyebekben a Ptk. 6:518–534. §-a szabályait kell alkalmazni. A Ptk. 6:522. § (2) rendelkezései alapján a kár fogalmi körébe tartozik a károsult vagyonában beállott értékcsökkenés; az elmaradt vagyoni előny; és a károsultat ért vagyoni hátrányok kiküszöböléséhez szükséges költségek.

[75] Az alperesi kárként a 100 000 forint után az alperes által befizetni elmulasztott személyi jövedelemadót, és a társadalombiztosítási járulékot jelölte meg. Ez a kárigény akkor lenne igazolt, ha az alperes ezt az összeget igazoltan befizette volna az Állam számára. Ennek megtörténtét az alperes a másodfokú tárgyalás berekesztéséig nem támasztotta alá, ennek hiányában azonban az alperes kára nem nyert igazolást. Tekintettel arra, hogy az alperesek kártérítési felelősségének megállapításához szükséges konjunktív feltételek közül a kár nem állapítható meg, a kártérítés további konjunktív feltételeinek vizsgálata szükségtelen, az alperes viszontkereseti kérelme ezen okból megalapozatlan.

[76] A fentiekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét – a fenti indokolásbeli eltéréssel – a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[77] A bíróság a pervesztes alperest kötelezte a felperes másodfokú eljárásban felmerült költségének megfizetésére, amelynek mértékét a bírósági eljárásban megállapított ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pont, (5) bekezdés, (6) bekezdés 2. mondata alapján állapította meg, azzal hogy a megállapított összeg áfát nem tartalmaz.

[78] Az alperest megillető személyes illetékmentességre tekintettel az ítéltábla megállapította, hogy a 174 800 forint fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad [Pp. 82. § (1) bekezdés, 96. § (1) bekezdés, 101. § (1) bekezdés és 102. § (6) bekezdés, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés c) pont, 39. § (1) bekezdés és 46. § (1) bekezdés].

[79] Az ítélet ellen a Pp. 365. § (2) bekezdésében foglaltak alapján fellebbezésnek helye nincs.

Szeged, 2023. november 14.

Dr. Bálint Attila sk.
a tanács elnöke

Dr. Telegdy Gergely sk.
előadó bíró

Dr. Dobler László sk.
táblabíró